

TAIVASSALON KUNNAN KONSERNIOHJE

1

Johdanto

Kuntakonserni on omistus- ja hallintorakenne, jonka tarkoituksena on mahdollistaa siihen kuuluvien yksiköiden välinen yhteensopivuus ja yhteistyö, josta koituu hyötyä kunnan asukkaille ja alueelle. Kunta emoyhteisönä vastaa kunnan kehityksen ohjaamisesta sekä kunnan järjestämien palvelujen määrittelystä. Yhteisöjä ja säätiöitä käytetään täydentämään palvelutuotantoa ja hoitamaan kuntakonsernin tarvitsemia tukitoimintoja sekä kunnan ja ulkopuolisten organisaatioiden yhteistyössä hoitamissa tehtävissä.

Ohje koskee lisäksi soveltuvin osin osakkuusyhteisöjä, jotka eivät kuulu kuntakonserniin, mutta joissa kunnalla on huomattava vaikutusvalta. Osakkuusyhteisöjä ovat yhteisöt ja säätiöt, joissa kunnalla yksin tai yhdessä yhden tai useamman tytäryhteisönsä taikka kunnan tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on vähintään 20 % ja enintään 50 % yhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai muu huomattava vaikutusvalta.

2

Kuntakonsernin määritelmä

Taivassalon kunta ja ne tytäryhteisöt ja säätiöt, joissa kunnalla on määräysvalta, muodostavat Taivassalon kuntakonsernin.

Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Kunnan tytäryhteisöön rinnastetaan myös kunnan määräysvaltaan kuuluva säätiö. (Kuntalaki 16a §).

Kunnalla katsotaan olevan määräysvalta yhteisössä muun muassa silloin, kun kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden kanssa on enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja äänen enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin tai muuhun sopimukseen.

Kunnalla katsotaan olevan määräysvalta yhteisössä tai säätiössä muun muassa myös silloin, kun kunnalla on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä yhteisön tai säätiön hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja kunnan oikeus perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin tai muuhun sopimukseen. (Kirjanpitolaki 1 luku 5 § 1 mom.)

3

Kuntakonsernin johto

Kuntakonsernin johdon muodostavat:

- kunnanvaltuusto
- kunnanhallitus
- kunnanjohtaja

Kuntakonsernin johdon tehtävistä on säädetty kuntalaissa.

Kunnanvaltuusto

- päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista
- päättää merkittävistä ja taloudellisesti laajakantoisista kunnan hallinnon järjestämisen periaatteista
- hyväksyy tilinpäätöksen, joka sisältää konsernitilinpäätöksen.
-

Kunnanhallitus

- johtaa kuntakonsernia
- valvoo, että kuntakonsernin tytäryhteisöt ja -säätiöt toimivat kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja että niiden toimintapolitiikat ovat kunnan päämäärien mukaiset.

Kunnanjohtaja

- seuraa kuntakonserniin kuuluvien yksiköiden toimintaa
- huolehtii kuntakonsernin johtamisen ja hallinnon yhtenäisyydestä
- arvioi konsernirakenteen kehittämistarpeita.
- huolehtii kuntakonsernin toiminnan ja talouden yleissuunnittelusta

4

Tytär- ja osakkuusyhteisöjen sekä säätiöiden perustaminen

Yhteisön ja säätiön perustamisesta päättää kunnanhallitus, ellei kyse ole merkittävästä ja taloudellisesti laajakantoisesta asiasta, joka kuuluu kunnanvaltuuston päätettäväksi.

Kunnanhallitus hyväksyy tytäryhteisöjä ja säätiöitä koskevat yhtiöjärjestys- ja sääntömallit.

5

Tytäryhteisöjen ohjaaminen

5.1.

Välitön omistajaohjaus

Näitä ohjeita sovelletaan myös kunnan määräysvaltaan kuuluvaan säätiöön.

Kuntalain 23 §:n mukaan kunnanhallitus tai johtosäännössä määrätty kunnan muu viranomainen antaa tarvittaessa ohjeita henkilöille, jotka edustavat kuntaa eri yhteisöjen, laitosten ja säätiöiden hallintoelimissä.

Kuntakonsernissa toimintaohjeita antavat tarvittaessa kunnanhallitus taloudellisesti merkittävissä tai periaatteellisesti laajakantoisissa asioissa ja muutoin kunnanjohtaja.

Kunnanhallitus

- antaa ohjeet tytäryhteisöjen hallintoon valittavista kunnan edustajista tai valitsee edustajat
- määrää kunnan edustajat tytäryhteisöjen yhtiö- ja vuosikokouksiin silloin, kun kokouksessa käsitellään hallintoelinten jäsenten tai tilintarkastajien valitsemista tai kun kunnalla on yhtiöjärjestykseen, sääntöön tai sopimukseen perustuva oikeus nimetä jäseniä hallintoelimiin.

Kunnanjohtaja

- antaa tarvittaessa ohjeita kuntaa eri tytäryhteisöissä edustavalle kunnan kannan ottamiseksi käsiteltäviin asioihin, ellei kysymyksessä ole taloudellisesti merkittävä tai periaatteellisesti laajakantoinen asia, jolloin ohjeet antaa kunnanhallitus
- määrää kunnan edustajat tytäryhteisöjen yhtiö- ja vuosikokouksiin silloin, kun kokouksessa ei käsitellä hallintoelinten jäsenten tai tilintarkastajien valitsemista tai kun kunnalla ei ole yhtiöjärjestykseen, sääntöön tai sopimukseen perustuvaa oikeutta nimetä jäseniä hallintoelimiin.

Kuntakonsernin johto antaa tarvittaessa tytäryhteisöille toimintaohjeita, jotka koskevat esimerkiksi rahoitusjärjestelyjä, hankintoja, henkilöstöpolitiikkaa ja johdon valintaa.

Tytäryhteisöjen on ennalta hankittava konsernin johdon suostumus:

- 1 tytäryhteisön perustamiseen
- 2 yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttamiseen, ellei muutos ole tekninen tai muutoin vähäinen
- 3 periaatteellisesti laajakantoihin tai taloudellisesti merkittäviin toiminnan muutoksiin
- 4 toiminta-ajatuksen olennaiseen muuttamiseen
- 5 pääomarakenteen merkittävään muuttamiseen
- 6 toimintaan nähden merkittäviin investointeihin
- 7 yhtiömuotoisten kiinteistöjen ja säätiömuotoisten asuinkiinteistöjen peruskorjaushankkeisiin, joiden kustannukset ylittävät kunnanhallituksen hyväksymät rajat
- 8 merkittäviin kiinteistö- ja yrityskauppoihin
- 9 osakkeiden merkintään, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei ole erityisesti annettu yhteisön tehtäväksi
- 10 varsinaiseen toimintaan kuulumattomiin tai siihen vain epäsuorasti liittyviin investointeihin ja niiden rahoitukseen
- 11 toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien, mukaan lukien immateriaalioikeuksien hankkimiseen, myymiseen, vuokraamiseen tai panttaamiseen
- 12 merkittävään lainanottoon ja -antoon sekä vakuuksien, takauksien taikka muiden yhteisöjä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antamiseen taikka niiden ehtojen olennaiseen muuttamiseen
- 13 epätavallisin ehdoin tehtäviin tai muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluviin sopimuksiin yhteisön ja sen osakkeenomistajan, jäsenen taikka hallituksen jäsenen välillä, tällaisten sopimusten muuttamiseen sekä sopimuksiin perustuvista vaatimuksista luopumiseen
- 14 periaatteellisesti tai taloudellisesti merkittäviin sopimuksiin

- 15 merkittäviin henkilöstöpoliittisiin ratkaisuihin, toimitusjohtajan tai vastaavan valintaan ja palkkaukseen sekä tulospalkkiojärjestelmän käyttöönottoon ja muutoksiin
- 16 yhtiökokoukselle tehtävään voitonjakoehdotukseen, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- 17 yhteisön omaisuuden luovuttamiseen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutumiseen.

5.2

Toimintaohjeiden sitovuus

Kuntaa edustavien henkilöiden on toimittava kunnanvaltuuston konsernille asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Tytäryhteisöjen hallinnossa toimivien on noudatettava konsernin johdon antamia toimintaohjeita. Ohjeet annetaan pöytäkirjan- tai päätösluettelon otteella tai muulla tavalla kirjallisesti tai suullisesti. Suullisesti annettava ohje on dokumentoitava sopivalla tavalla.

5.3.

Seuranta

Kunnanhallitus seuraa tytäryhteisöjen toimintaa ja tuloksellisuutta määräajoin laadittavien seurantaraporttien pohjalta ja arvioi tarvittaessa toiminnan tarvetta ja yksikön asemaa kuntakonsernissa.

Tytäryhteisöjen on toimitettava kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle toiminnastaan näiden tarvitsemat tiedot, joista liikesalaisuudet ja muut salassa pidettävät asiat käsitellään kunnan hallinnossa salassa pidettävänä.

5.4

Tilinpäätös

Tytäryhteisöjen on toimitettava konsernitilinpäätöstä varten tarvittavat tiedot talous- ja suunnittelukeskukselle sen määräämällä tavalla.

5.5

Hallinnon ja talouden tarkastus

Tarkastuslautakunta hyväksyy suunnitelman tytäryhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä ja nimeää ehdokkaat näiden tilintarkastajiksi.

Tytäryhteisöt toimittavat tarkastuslautakunnalle tämän tarvitsemat tiedot.

6

Osakkuusyhteisöjen ohjaaminen

Näitä ohjeita sovelletaan myös säätiöön, jossa kunnalla on huomattava vaikutusvalta. Kuntalain 23 §:n mukaan kunnanhallitus tai johtosäännössä määrätty kunnan muu viranomainen antaa tarvittaessa ohjeita henkilöille, jotka edustavat kuntaa eri yhteisöjen, laitosten ja säätiöiden hallintoelimissä.

Kuntakonsernissa toimintaohjeita antavat tarvittaessa kunnanhallitus taloudellisesti merkittävässä tai periaatteellisesti laajakantoisissa asioissa ja muutoin kunnanjohtaja tai omalla toimialallaan asianomainen apulaiskunnanjohtaja.

Kunnanhallitus

- määrää kunnan edustajat osakkuusyhteisöjen yhtiö –ja vuosikokouksiin ja nimeää osakkuusyhteisöjen hallintoelimiin valittavat henkilöehdokkaat silloin, kun kunnalla on yhtiöjärjestykseen, sääntöön tai sopimukseen perustuva oikeus nimetä jäseniä hallintoelimiin.

Kunnanjohtaja

- antaa tarvittaessa ohjeita kuntaa eri osakkuusyhteisöissä edustavalle kunnan kannan ottamiseksi käsiteltäviin asioihin, ellei kysymyksessä ole taloudellisesti merkittävä tai periaatteellisesti laajakantoinen asia, jolloin ohjeet antaa kunnanhallitus
- määrää kunnan edustajat osakkuusyhteisöjen yhtiö- ja vuosikokouksiin silloin, kun kunnalla ei ole yhtiöjärjestykseen, sääntöön tai sopimukseen perustuvaa oikeutta nimetä jäseniä hallintoelimiin tai kun yhtiö- tai vuosikokouksissa ei käsitellä tällaisia asioita.

7

Esteellisyys

7.1 Tytäryhteisöt

7.2 Osakkuusyhteisöt

Kuntaa edustavien henkilöiden on toimittava kunnanvaltuuston konsernille asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Osakkuusyhteisöjen hallinnossa toimivien henkilöiden on noudatettava konsernin johdon antamia toimintaohjeita. Ohjeet annetaan pöytäkirjan tai päätösluettelon otteella tai muulla tavalla kirjallisesti tai suullisesti. Suullisesti annettava ohje on dokumentoitava sopivalla tavalla.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohdan yhteisöjäävissäännöstä ei sovelleta kunnan luottamushenkilöön, viranhaltijaan tai työntekijään, vaikka tämä olisi mainitussa lainkohdassa tarkoitettussa asemassa kunnallisessa liikelaitoksessa, kuntayhtymässä, kuntakonserniin kuuluvassa yhteisössä tai säätiössä. Henkilö on kuitenkin esteellinen, jos kunnan ja liikelaitoksen, kuntayhtymän, yhteisön tai säätiön edut ovat ristiriidassa keskenään, taikka asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn.

Tytäryhteisöjen hallitusten tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenet ja toimitusjohtajat tai sitä vastaavassa asemassa olevat henkilöt ovat esteellisiä osallistumaan tytäryhteisöä koskevan asian käsittelyyn kunnan toimielimissä vain, jos siihen on joku muu syy kuin heidän asemansa tytäryhteisössä.

Kunnan ja tytäryhteisön etujen voidaan katsoa olevan ristiriidassa esimerkiksi silloin, kun käsitellään kunnan ja yhteisön välistä sopimusta tai yhteisön lupa-asiaa. Tällöin tytäryhteisöjen hallintoelinten jäsenet ovat esteellisiä.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan tytäryhteisöjen hallitusten jäsenet ja toimitusjohtajat ovat esteellisiä käsittelemään asiaa, jos asian käsittelystä on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa edellä mainituille tai heidän läheiselleen. Erityisen hyödyn saaminen tai erityisen vahingon kärsiminen voi perustua esimerkiksi edellä mainittujen yhtiöoikeudelliseen vastuuseen.

Osakkuusyhteisöjen hallitusten tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenet ja toimitusjohtajat tai sitä vastaavassa asemassa olevat henkilöt ovat esteellisiä osallistumaan osakkuusyhteisöä koskevan asian käsittelyyn kunnan toimielimissä hallintolain 28 §:n nojalla.

8

Tiedottaminen

Silloin, kun kunnan tehtävä on annettu yhteisön tai säätiön hoidettavaksi, kunnan on kuntalain 29 §:n mukaisesti sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön palveluista. Tytäryhteisöjen on oma-aloitteisesti tiedotettava palveluistaan ja toiminnastaan asianomaisen hallintokunnan kanssa sovitulla tavalla ja noudattamalla soveltuvien osin kunnanhallituksen antamia kunnan viestinnän ohjeita.